

[Bertel Dahlgaard.]

slag i 30erne kun var af ca. 30 pCt.s større Omfang end den daværende Regerings, en Forskel, som enhver jo forstaaer vilde være uden reel Betydning i Forhold til Stormagternes daværende militære Maskiner. Dette dansk Militærpolitikks faktiske Stade før 1940 har siden faaet en symbolsk Bekræftelse i den Udtalelse, som General With fremsatte ved et Møde den 19. November 1941, gaaende ud paa, at den Tid er forbi, da Danmark kan tænke paa at opstille et selvstændigt, isoleret Neutralitetsforsvar.

En ejendommelig Besegling af denne Opfattelse saa man forleden, da den højtærede Modstandsminister, Hr. Frode Jakobsen, udtalte til „Berlingske Tidende“: „Vi vil aldrig blive i Stand til at standse en Hær ved Landets Grænse; hvis vi igen bliver angrebet, bliver Landet atter invaderet; i regulær Kamp kan vi ikke staa os, vor Hær vil blive afvæbnet, og dens Vaaben taget af Fjenden.“ — Ejendommeligt nok er Forholdet altsaa dette, at netop i det Øjeblik vi alle erkender det isolerede danske Neutralitetsforsvars Umulighed, bortfalder Spørgsmaalet i det hele taget med Danmarks Tiltræden af den internationale Organisation. Begrebet Neutralitet er altsaa hermed bortfaldet og erstattet af vore Pligter og Rettigheder inden for det nye Forbund.

Man har prøvet, maaske i særlig Grad fra svensk Side, at stille det Spørgsmaal, om da ikke Neutralitetspolitikken i gammel-dags Betydning af sig selv vil vende tilbage den Dag, det eventuelt maatte vise sig, at den internationale Organisation mislykkedes eller sprængtes. Det er muligt eller maaske sandsynligt, men jeg tror ikke, det er gørligt for nogen i Dag at besvare et saaaant Spørgsmaal. Den Mulighed, at det store Forsøg mislykkes, aabner et saa rystende Perspektiv for Verden, at Tanken næsten gør Modstand mod at skulle beskæftige sig med, hvad der da skal ske. I Øjeblikket øjnes ingen anden Vej at følge for os end den at sætte vor Lid til den nye Organisation og opfylde de Forpligtelser af økonomisk og militær Art, der maatte følge heraf. Dertil maa vi alle være rede. Hvor omfattende disse Forpligtelser vil blive, vides ikke endnu, men det maa da være en Konsekvens heraf, at ingen herhjemme i Dag foregriber Fremtiden og fæster sig til en Militærordning af et bestemt Omfang.

Man skulde synes, dette var en Selvfølge. Desværre viser det sig ikke at være Tilfældet. I det konservative Partis nye Program proklameres allerede nu en Mili-

tærordning, hvor alle unge indkaldes. Det fastslaas, at i vor Tid er med ganske faa Undtagelser alle Mænd i Værnepigtsalderen tjenstduelige. Dette er ensbetydende med en aarlig Indkaldelse paa ca. 30 000 Mand. Det fastslaas, at den moderne Militæruddannelse kræver lang, rationel Træning, og derfor maa den første Uddannelse være paa mindst 1 Aar. Hertil maa knyttes et regionalt organiseret Hjemmeværn, og der maa ske en hurtig Opbygning af Hær, Flaade og Luftværn. Man spørger uvilkaarligt: Er dette den Maade, hvorpaa det konservative Parti vil løfte Forsvarssagen op over Partimodsetninger? Staaende lige ved Indgangen til Atombombens Tidsalder, ved Indgangen til det nye Nationernes Forbund, over for hvilket Danmarks Forpligtelser endnu slet ikke er klarlagt, kaster et dansk Parti dette Militærprogram ud som det Minimumskrav, der maa opfyldes. Det forekommer mig ufatteligt, at sligt kan ske, og jeg beklager det meget, fordi jeg havde haabet, at Forsvarssagen kunde være blevet drøftet i en Atmosfære af Fordomsfrihed, hvor ethvert Moment i Danmarks nye Stilling var blevet Genstand for saglig Afvejning og alsidig Belysning. Men havde det i øvrigt ikke været rigtigt, om det ærede Parti i hvert Fald samtidig med dette Program havde meddelt det danske Folk, hvad dets Udførelse vilde koste? Saa vidt jeg kan skønne, vil et Militærprogram af denne Art betyde en aarlig Udgift paa ca. 400 Mill. Kr. foruden et Par Milliarder til den hurtige Genopbygning af Hær, Flaade og Luftværn.

Jeg har for mit Vedkommende aldrig taget Stilling til Spørgsmaalet om dansk Militærs Omfang i første Linie ud fra et økonomisk Synspunkt, men paa den anden Side er der ogsaa i saa Henseende en Grænse, som ikke kan overskrides, uden at man slaar Landet til Krøbling i økonomisk og social Henseende. Jeg ved ikke, hvorledes den højtærede Forsvarsminister vurderer de Tal, jeg her nævnte, men jeg ved, at disse Tal lader sig ikke forene med den økonomiske, sociale og kulturelle Genopbygning i vort Folk, som vi alle bekender os til, og som er Forudsætningen for den folkelige Styrke, som vi alligevel har erfaret er det Dannevirke, der ikke kan indtages.

Det radikale Venstre vil medvirke til, at Danmark opfylder sine militære Forpligtelser over for den internationale Organisation, og vi opfordrer indtrængende til, at man ikke igen gør Militærspørgsmaalet til Kastebold i dansk Politik paa en Tid, da ingen endnu kender Forudsætningerne for Danmarks fremtidige Stilling.